

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2021/4522

Karar No : 2023/2330

TEMY Z EDENLER : I- (DAVALI) Çevre, ehircilik ve klim De i ikli i Bakanlı -ANKARA

VEK L : Av. Burcu Yalçın Çelik (Aynı yerde)
II-(DAVACI) Tema Türkiye Erozyonla Mücadele A açlandırma ve Do al Varlıkları Koruma Vakfı

VEK L : Av. Ömer Aykul
Süleymanbey Sok. No:1 Ergün Polat Apt. K:2 D:12
Gayrettepe/ STANBUL

KAR İ TARAF : I-(DAVACI) Tema Türkiye Erozyonla Mücadele A açlandırma ve Do al Varlıkları Koruma Vakfı
II- (DAVALI) Çevre, ehircilik ve klim De i ikli i Bakanlı -ANKARA

STEM N KONUSU : Konya Bölge dare Mahkemesi 2. dari Dava Dairesince verilen 17/03/2021 tarihli, E:2020/1039, K:2021/503 sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜREC :

Dava konusu istem: Çevre, ehircilik ve klim De i ikli i Bakanlı nca 16/04/2018 tarihinde onaylanan Konya-Karaman Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının iptali istenilmi tir.

İk Derece Mahkemesi kararının özeti: Konya 1. dare Mahkemesince verilen 30/12/2019 tarih ve E:2018/1021, K:2019/1414 sayılı kararda; mahallinde yaptırılan ke if ve bilirki i incelemesi üzerine düzenlenen raporun dosyada bulunan bilgi ve belgelerle birlikte incelenmesi sonucunda, dava konusu 16/04/2018 tarihinde onaylanan Konya-Karaman Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının, plan notlarının 8.2.2.4. bölümü 1. ve 2. maddelerinin 5403 sayılı Toprak Koruma Ve Arazi Kullanımı Kanunu hükümlerine aykırı hükümler içerdi i, 7.13. maddedeki "Bu planın onama tarihinden önce mevzuata uygun olarak onaylanmı mevzii imar planları geçerlidir." cümlesinin dava konusu çevre düzeni planı ile mevzi imar planları arasında uyumsuzluklara neden olabilece i ve Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeli inde belirtilen kademeli birliktelik ilkesine aykırı oldu u, mevzi imar planlarının geçerli sayılmasına ili kin hükmün mevzi plan do rultusunda hiç yapıla maya ba lamamı parseller için ayrıcalık te kil edece i ve bu durumun planlarının e itlik ilkesine aykırı olaca ı, iptali istenen plan notunun 7. maddesindeki "mutlak tarım alanı" bölümü ve 18. ve 19. maddelerdeki "Tarımsal amaçlı yapılar için Maks. Emsal =0,20'dir." düzenlemesinin, 16.07.2014 tarihinde onaylanan Konya-Karaman Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planına kar ı açılan davada, Mahkemenin 06.10.2017 tarih ve E:2015/148, K:2017/1498 sayılı kararıyla anılan plan notlarının iptaline karar verildi inden, iptal kararı do rultusunda plan notlarının yeniden düzenlenmesi gerekti i ve 18. ve 19. maddelerinde tarımsal amaçlı kullanımlar için emsal de erlerinde azaltma yönünde herhangi bir de i ikli in uygulama anlamında yapılmadı ı, planın L26 no.lu paftasında Konya linde, Ak ehir ve Do rugöz geli me alanları bölümüne ili kin kısımlarında kentsel geli me alanlarının ilgili kurum görü leri alınmadan ve kapsamlı olarak analiz ve sentez yapılmadan hazırlanmı olması ve tarımsal arazilerinin 5403 sayılı Kanununun 13. maddesine aykırı olarak yapıla maya açıldı ı, yine Mahkeme kararı do rultusunda i lem tesis edilmedi i anla ıldı ndan hukuka aykırı oldu u

T.C.

**DANI TAY
ALTINCI DA RE**

Esas No : 2021/4522

Karar No : 2023/2330

sonucuna varılarak iptaline, dava konusu edilen planın L27 no.lu paftasındaki Çavu cugöl yerle iminin kuzeyinde enerji üretim alanı önerilen kısmının ise enerji üretim alanının Çavu çu Göl'ün koruma ku aklarından en dı ta yer alan sulak alan tampon bölgesi sınırları dı nda yer aldı ı, enerji üretim alanının yer seçiminde hammaddeye yakınlık ilkesinin benimsendi i, çevre düzeni planı ile Çevresel Etki De erlendirmesi Yönetmeli i uyarınca 11/04/2002 tarihinde ilgili kurum görü leri alınarak uygun görü alındı ı anla ılan tesis için belirlenen enerji üretim alanı fonksiyonunda hukuka aykırılık bulunmadı ı gerekçesiyle davanın bu hususa ili kin kısmının reddine karar verilmi tir.

Bölge dare Mahkemesi dari Dava Dairesi kararının özeti: stinaf ba vurusuna konu dare Mahkemesi kararının hukuka ve usule uygun oldu u ve istinaf dilekçelerinde ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sa layacak nitelikte görülmedi i gerekçesiyle 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanununun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf ba vurusunun reddine karar verilmi tir.

TEMYZ EDENLER N DD ALARI : Temyize konu kararın aleyhe olan kısımlarının bozulması gerekti i ileri sürülmektedir.

KAR I TARAFIN SAVUNMASI : Taraflarca kar ılıklı olarak temyiz isteminin reddi gerekti i savunulmaktadır.

DANI TAY TETK K HAK M HASAN ÇA RI KÜPEL 'N N DÜ ÜNCES : Temyiz isteminin kısmen kabulü ile Bölge dare Mahkemesi dari Dava Dairesi kararının kısmen bozulması di er temyiz istemlerinin ise reddi ile kararın kısmen onanması gerekti i dü ünülmektedir.

TÜRK M LLET ADINA

Karar veren Danı tay Altıncı Dairesince, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gere i görü üldü:

NCELEME VE GEREKÇE:

MADD OLAY : Çevre, ehircilik ve klim De iikli i Bakanlı ınca 16/04/2018 tarihinde onaylanan Konya-Karaman Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı 30/04/2018 tarihinde askıya çıkarılması üzerine anılan planın, plan notlarının 8.2.2.4. bölümün 1. ve 2. maddelerinin, 7.13 maddesindeki "Bu planın onama tarihinden önce mevzuata uygun olarak onaylanmı mevzii imar planları geçerlidir." cümlesinin, 7. maddesindeki "mutlak tarım alanı" bölümü ve 18 ve 19 maddelerindeki "Tarımsal amaçlı yapılar için Maks. Emsal =0,20'dir." bölümünün, Planın L26 no.lu paftasında Konya ilinde, Ak ehir ve Do rugöz geli me alanları bölümü ile L27 no.lu paftasındaki Çavu cugöl yerle iminin kuzeyinde enerji üretim alanı önerilen bölümünün iptali istemiyle bakılan dava açılmış tır.

LG L MEVZUAT:

2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, "Ülke fizikî mekânında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi do rultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalı ma, dinlenme, ula ım gibi ihtiyaçların kar ılanması sonucu olu abilecek çevre kirlili ini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar plânlarına esas te kil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekli çevre düzeni plânları Bakanlıkça yapılır, yaptırılır ve onaylanır. Bölge ve havza bazında çevre düzeni plânlarının yapılmasına ili kin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." hükmüne yer verilmi tir.

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2021/4522

Karar No : 2023/2330

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7. maddesinin 1.fıkrasının (a) bendinde, yerleşme, yapılaşma ve arazi kullanımına yön veren, her tür ve ölçekte fiziki planlara ve uygulamalara esas teşkil eden üst ölçekli mekânsal strateji planlarını ve çevre düzeni planlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak hazırlamak, hazırlatmak, onaylamak ve uygulamanın bu stratejilere göre yürütülmesini sağlamak, **(c) bendinde** ise, havza ve bölge bazındaki çevre düzeni planları da dâhil her tür ve ölçekteki çevre düzeni planlarının ve imar planlarının yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, havza veya bölge bazında çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak ve bu planların uygulanmasını ve denetlenmesini sağlamak, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında sayılmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca çıkarılan 14.06.2014 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren **Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 4.maddesinin 1.fıkrasının (c) bendinde**, "Çevre düzeni planı: Varsa mekânsal strateji planlarının hedef ve strateji kararlarına uygun olarak orman, akarsu, göl ve tarım arazileri gibi temel coğrafi verilerin gösterildiği, kentsel ve kırsal yerleşim, gelişme alanları, sanayi, tarım, turizm, ulaşım, enerji gibi sektörlerle ilişkin genel arazi kullanım kararlarını belirleyen, yerleşme ve sektörler arasında ilişkiler ile koruma-kullanma dengesini sağlayan 1/50.000 veya 1/100.000 ölçekteki haritalar üzerinde ölçüline uygun gösterim kullanılarak bölge, havza veya il düzeyinde hazırlanabilen, plan notları ve raporuyla bir bütün olarak yapılan planı ifade eder." kuralı yer almaktadır.

Yönetmeliğin "Planlama alanı" başlıklı **18.maddesinde**, "Çevre düzeni planı; coğrafi, sosyal, ekonomik, idari, mekânsal ve fonksiyonel nitelikleri açısından benzerlik gösteren bölge, havza veya en az bir il düzeyinde yapılır." kuralına, "Plan ilke ve esasları" başlıklı **19. maddesinin 1.fıkrasında** ise, "Çevre düzeni planları hazırlanırken; a) Varsa mekânsal strateji planlarına uygunluğun sağlanması, b) Yeni gelişmeler ve bölgesel dinamiklerin dikkate alınması, c) İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının mekânsal kararları etkileyecek nitelikteki bölge planı, strateji planı ve belgesi, sektörel yatırım kararlarının dikkate alınarak değerlendirilmesi, ç) Sürdürülebilir kalkınma amacına uygun olarak ekolojik ve ekonomik kararların bir arada değerlendirilmesi, d) Tarihi, kültürel yapı ile orman alanları, tarım arazileri, su kaynakları ve kıyı gibi doğal yapı ve peyzajın korunması ve geliştirilmesi, e) Doğal yapının, ekolojik dengenin ve ekosistemin sürekliliğinin korunması amacıyla arazi kullanım bütünlüğünün sağlanması, f) Ulaşım alanının arazi kullanım kararlarıyla birlikte ele alınması suretiyle imar planlarında güzergahı netleştirilecek yolların güzergah ve yönünün genel olarak belirlenmesi, g) Çevre sorunlarına neden olan kaynaklara yönelik önleyici strateji ve politikaların belirlenerek arazi kullanım kararlarının oluşturulması, h) İmar planlarına esas olacak tematik ve grafik dil kullanılarak arazi kullanım kararları ile koruma ve gelişimin sağlanması, h) Afet tehlikelerine ilişkin mevcut raporlar ve jeolojik etütler dikkate alınarak afet risklerini azaltıcı önerilerin dikkate alınması esastır." kuralına yer verilmiştir.

Anılan maddenin 2. fıkrasında, "Çevre düzeni planlarının hazırlanması sürecinde, planlama alanı sınırları kapsamında aşağıda genel başlıklar halinde belirtilen konular ile diğer konularda ilgili kurum ve kuruluşlardan veriler elde edilir; bu veriler kapsamında analiz, etüt ve araştırmalar yapılır: a) Sınırlar. b) İdari ve bölgesel yapı. c) Fiziksel ve doğal yapı. ç) Site ve diğer koruma alanları, hassas alanlar, doğal karakteri korunacak alanlar. d) Ekonomik yapı. e) Sektörel gelişmeler ve istihdam. f) Demografik ve toplumsal yapı. g) Kentsel ve kırsal yerleşim alanları ve arazi kullanımı. h) Altyapı sistemleri. h) Yeşil ve açık alan kullanımları. ı) Ulaşım sistemleri. i) Afete

T.C.
DANI TAY
ALTINCI DA RE

Esas No : 2021/4522

Karar No : 2023/2330

maruz ve riskli alanlar. j) Askeri alanlar, askeri yasak bölgeler ve güvenlik bölgeleri. k) Planlama alanına yönelik bölgesel ölçekli kamu projeleri ve yatırım kararları. l) Her tür ve ölçekteki plan, program ve stratejiler. m) Göller, barajlar, akarsular, ta kın alanları, yeraltı ve yüzeysel su kaynakları ve benzeri hidrolojik, hidrojeolojik alanlar. n) Çevre sorunları ve etkilenen alanlar." düzenlemesine yer verilmi tir.

Aynı maddenin 3. fıkrasında, "Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması sürecinde planlama alanı sınırları kapsamındaki tüm veriler 1/25.000 ölçekli harita hassasiyetinde hazırlanır." kuralı, **4. fıkrasında**, "Plan hazırlık sürecinde ihtiyaç duyulan veri, bilgi ve belgeler; ilgili veriyi hazırlamakla sorumlu kurum ve kurulu lardan, bilimsel çalı malardan ve uzmanlarca arazide yapılacak çalı malardan elde edilir." kuralı, **5. fıkrasında**, "Planlama sürecinde co rafi bilgi sistemleri ve uzaktan algılama yöntemleri kullanılarak güncellenebilir ve sorgulanabilir sayısal veri tabanı olu turulur." kuralı bulunmaktadır.

Yönetmeli in "Revizyon ve de i iklikler" ba lıklı **20. maddesinin 1. fıkrasında**, "Çevre düzeni planının ihtiyaca cevap vermedi i hallerde veya planın vizyonu, amacı, hedefleri, stratejileri, ilke ve politikaları açısından plan ana kararlarını, süreklili ini, bütünlü ünü etkilemesi halinde çevre düzeni planı bütününde revizyon yapılır. Çevre düzeni planı revizyonu; a) Nüfusun yerle im ihtiyaçlarının kar ılanamaması, b) Planın temel strateji ve politikalarını de i tirecek bölgesel ölçekli yatırımların ortaya çıkması, c) Yeni verilere ba lı olarak, sonradan ortaya çıkabilecek ve bölgesel etkiye yol açabilecek arazi kullanım taleplerinin olu ması, ç) Yeni geli meler ve bölgesel dinamiklerde de i iklik olması, durumunda yapılır." düzenlemesine, **2. fıkrasında** da, "Çevre düzeni planı ana kararlarını, süreklili ini, bütünlü ü bozmayacak nitelikte, plan de i ikli i yapılabilir. Çevre düzeni planı de i ikliklerinde; a) Kamu yatırımlarına, b) Çevrenin korunmasına, c) Çevre kirlili inin önlenmesine, ç) Planın uygulanmasında kar ıla ılan güçlükler ve maddi hataların giderilmesine, d) De i en verilere ba lı olarak planın güncellenmesine, dair yeterli, geçerli ve gerekçeleri açık olan, altyapı etkilerini de erlendiren raporu içeren teklif ve talepler; idarece planın temel hedef, ilke, strateji ve politikaları kapsamında teknik ve yasal çerçevede de erlendirmeye alınarak sonuçlandırılır." düzenlemesine yer verilmi tir.

HUKUK DE ERLEND RME:

Temyize konu kararın dava konusu 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının, plan notlarının 8.2.2.4. bölümün 1. ve 2. maddeleri ile planın L26 no.lu paftasında Konya linde, Ak ehir ve Do rugöz geli me alanları bölümü ile L27 no.lu paftasındaki Çavu cugöl yerle iminin kuzeyinde enerji üretim alanı önerilen bölümüne ili kin kısmı yönünden;

Bölge dare Mahkemelerinin nihai kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlı ı halinde mümkündür.

Temyizen incelenen kararın anılan kısmı usul ve hukuka uygun olup dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemi tir.

Temyize konu kararın, plan notlarının 7.13. sayılı maddesindeki "Bu planın onama tarihinden önce mevzuata uygun olarak onaylanmı mevzii imar planları geçerlidir." cümlesi yönünden;

Kazanılmı hakların korunması ilkesi, hukukun genel ilkelerinden oldu undan dava konusu planın onayından önce yasal olarak geçerli olan mevzii imar planlarına ba lı olarak kazanılmı hakların korunmasına ili kin dava konusu plan notunda hukuka aykırılık bulunmadı ı sonucuna ula ılmı tir. Öte yandan dava konusu çevre düzeni planının plan notları ile bu alanlarda yo unluk

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DARE

Esas No : 2021/4522

Karar No : 2023/2330

artı ı ve tür de i ikli i getirecek plan de i ikli i/revizyonu yapılamayaca ı düzenlenmi olup dava konusu planın onaylanmasından sonra çevre düzeni planına aykırı alt ölçekli plan kararı üretilmesinin önlenmesi görüldü ünden bu hususa ili kin davanın reddine karar verilmesi gerekirken aksi yönde verilen Bölge dare Mahkemesi dari Dava Dairesi kararında isabet bulunmamaktadır.

Temyize konu kararın, plan notlarının 7. maddesindeki "mutlak tarım alanı" bölümü ve 18. ve 19. maddelerdeki "Tarımsal amaçlı yapılar için Maks. Emsal =0,20'dir." bölümü yönünden;

Mahkemece, davaya konu plan notlarına ili kin kısım yönünden, 16.07.2014 tarihinde onaylanan Konya-Karaman Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planına kar ı açılan davada, Mahkemenin E:2015/148, K:2017/1498 sayılı kararıyla anılan plan notlarının iptaline karar verildi inden, iptal kararı do rultusunda plan notlarının yeniden düzenlenmesi gerekti i ve 18. ve 19. maddelerinde tarımsal amaçlı kullanımlar için emsal de erlerinde azaltma yönünde herhangi bir de i ikli in uygulama anlamında yapılmadı ından hukuka uygun olmadığı sonucuna varılarak iptaline karar verilmi ise de anılan plan notlarının iptali yolunda verilen Konya 1. dare Mahkemesinin 06/10/2017 tarih ve E:2015/148, K:2017/1498 sayılı kararına kar ı yapılan istinaf ba vurusunun reddine dair Konya Bölge dare Mahkemesi 2. dari Dava Dairesince verilen 04/10/2018 tarih ve E:2018/230, K:2018/1531 sayılı kararın Danı tay Altıncı Dairesinin 07/03/2023 tarih ve E:2019/1097, K:2023/2329 sayılı kararıyla bozulmasına karar verilmi tir.

Bu itibarla, uyu mazlı ın belirtilen kısmına dair yukarıda belirtilen bozma kararı sonucu verilecek karar dikkate alınarak yeniden karar verilmesi gerekti inden temyize konu Bölge dare Mahkemesi dari Dava Dairesi kararının buna ili kin kısmında isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı Kanunun 49. maddesi uyarınca davacının temyiz isteminin reddine, davalının temyiz isteminin kısmen kabulüne, kısmen reddine,

2. Dava konusu i lemin yukarıda özetlenen gerekçeyle kısmen iptali, kısmen davanın reddine dair Mahkeme kararına yönelik olarak yapılan istinaf ba vurularının reddi yolundaki temyize konu Konya Bölge dare Mahkemesi 2. dari Dava Dairesince verilen 17/03/2021 tarihli, E:2020/1039, K:2021/503 sayılı kararının dava konusu **7, 7.13, 18 ve 19 sayılı plan notlarının ilgili kısımlarının BOZULMASINA**, di er kısımlarının **ONANMASINA**,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Bölge dare Mahkemesi dari Dava Dairesine gönderilmesine, 07/03/2023 tarihinde, **kesin olarak**, oybirli iyle karar verildi.

Ba kan

Emin
SINMAZ

Üye

Mehmet
GÖKPINAR

Üye

Binnaz
MAH O LU

Üye

Mustafa
ARSLAN

Üye

Ahmet Murat
ALTU

